

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Херсонський навчально-науковий інститут

Кафедра економіки

О7862

ЗАТВЕРДЖЕНО
Заступник директора з
навчальної роботи

к.т.н., проф. Дудченко О.М.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

**«ІСТОРИЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ»
«HISTORY OF ECONOMICS AND ECONOMIC THOUGHT»**

рівень вищої освіти	<i>перший (бакалаврський)</i>
тип дисципліни	обов'язкова
мова викладання	<i>українська</i>

Херсон - 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» є однією із складових комплексної підготовки фахівців першого бакалаврського рівня вищої освіти галузі знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності – 051 «Економіка», освітньо-професійної програми – «Економіка підприємства».

«15» листопада 2023 року 22 с.

Розробник: Година О.В. – старший викладач кафедри економіки.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» узгоджено з гарантом освітньої програми

«Економіка підприємства»

канд. екон. наук, професор

Н.Г. Ревенко

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» розглянуто на засіданні кафедри економіки

Протокол № 4 від «15» листопада 2023 р

Завідувач кафедри

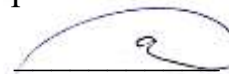

А.В. Руснак

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» затверджена методичною радою ХННІ НУК.

Протокол № 4 від «16» листопада 2023 р.

Голова МР ХННІ НУК

О.М. Дудченко

© ХННІ НУК, 2023 рік

© Година О.В., 2023 рік

Зміст

Вступ.....	4
1. Опис навчальної дисципліни.....	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни.....	6
3. Передумови для вивчення дисципліни.....	7
4. Очікувані результати навчання.....	7
5. Програма навчальної дисципліни.....	7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	13
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....	14
8. Критерії оцінювання результатів навчання.....	17
9. Засоби навчання.....	18
10. Рекомендовані джерела інформації.....	18
Додаток.....	21

ВСТУП

Анотація

Вивчення дисципліни «Історія економіки та економічної думки» дозволяє студенту сформувати індивідуальну освітню траєкторію, отримати знання та навички, зокрема формування системи знань з порівняльного історико-економічного аналізу моделей розвитку світового господарства та економічних категорій, концепцій, економічних теорій на основі глибокого вивчення господарського досвіду та економічної думки минулих поколінь у різних країнах і в різні епохи, а також поглиблення знань з історії економіки та економічної думки, формування певних уявлень щодо зміни форм господарського розвитку в історичній послідовності, напрямків цих змін, зв'язку сучасних господарських форм та їх історичних аналогів з господарським досвідом попередніх поколінь, з'ясування джерел зародження і розвитку сучасних економічних теорій для глибокого розуміння їхньої суті.

Курс орієнтований на формування цілісного уявлення щодо закономірностей і особливостей історичного розвитку господарства та економічної думки країн Європейської цивілізації.

Ключові слова: економічна думка, економічне вчення, напрям економічної думки, течія економічної думки, школа економічної думки, теорія, концепція, гіпотеза, погляд, наукова періодизація, парадигма, цивілізація.

Annotation

Studying the discipline «History of Economics and Economic Thought» allows students to form an individual educational trajectory, gain knowledge and skills, including the formation of a system of knowledge of comparative historical and economic analysis of models of world economy and economic categories, concepts, economic theories based on in-depth study of economic experience and economic thought of past generations in different countries and in different eras, as well as deepening knowledge of the history of economics and economic thought, the formation of certain ideas about changing forms of economic development in the historical sequence, the directions of these changes, the connection of modern economic forms and their historical counterparts with the economic experience of previous generations, elucidating sources of origin and development modern economic theories for a deep understanding of their essence.

The course is focused on the formation of a holistic view of the patterns and features of the historical development of the economy and economic thought of European civilization.

Key words: economic thought, economic doctrine, direction of economic thought, current of economic thought, school of economic thought, theory, concept, hypothesis, view, scientific periodization, paradigm, civilization.

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Основні характеристики навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Обов'язкова	
Модулів – 2		Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Електронна адреса на сайті ХННІ НУК: http://www.kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/business-economics-b.html	Спеціальність 051 «Економіка» Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»	Семестри	
Індивідуальне науково-дослідне завдання - немає		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 150		Лекції, год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: 1-й- семестр - 4 самостійної роботи студента: 1-й- семестр - 6		30 год.	4 год.
		Практичні роботи, год.	
		30 год.	4 год.
	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Самостійна робота, год.	
		90 год.	142 год.
		Індивідуальне завдання, год.	
		-	-
		Вид контролю: екзамен	
	Форма контролю: комбінована (письмовий контроль, тестовий контроль)		

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» є формування у студентів фахової компетентності на основі оволодіння знанням та розумінням змісту, закономірностей, основних етапів та складових історичного процесу виникнення та розвитку фундаментальних економічних ідей, теорій, течій і напрямів, наукових шкіл та традицій на різних етапах еволюції суспільства.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія економіки та економічної думки» є вивчення та пізнання провідних тенденцій та чинників розвитку економічних ідей та учень; розкриття еволюції світової економічної теорії в єдності домінуючих та альтернативних наукових напрямів, течій, шкіл; висвітлення їх змісту на основі розкриття засадничих теоретико-методологічних принципів та основ; встановлення взаємозалежності, спадкоємності та розбіжностей провідних економічних учень, світової та вітчизняної економічної теорії в історичному розвитку; пізнання основних напрямів сучасної економічної теорії, розуміння їх теоретичних джерел, теоретико-методологічних особливостей, провідних наукових ідей та тенденцій розвитку; отримання уявлення про структуру наукового інструментарію сучасного теоретико-економічного дослідження, формування у студентів на цій основі більш широких аналітико-пізнавальних можливостей; формування у студентів на цій основі більш широких аналітичних можливостей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми формуються програмні компетентності:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліни, що передують вивченню дисципліни «Історія економіки та економічної думки» відсутні.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти таких результатів:

ПР2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

ПР4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПР6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПР12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Господарство та економічна думка до формування національних економічних систем

Тема 1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки.

Джерела інформації: [5, с. 21-36]; [21, с. 26-35].

Тема 2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій.

Джерела інформації: [5, с. 44-59]; [23, с. 35-49].

Тема 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – V ст.н.е.).

Джерела інформації: [6, с. 63-71].

Тема 4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (V – XV ст.).

Джерела інформації: [7, с. 56-83].

Тема 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI – перша половина XVII ст.).

Джерела інформації: [7, с. 84-99]; [27, с. 88-105].

Тема 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII – перша половина XIX ст.).

Джерела інформації: [8, с. 46-79]; [29, с. 79-93].

Модуль 2.

Змістовий модуль 2. Господарство та економічна думка періоду національних економічних систем та світового ринку

Тема 7. Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.).

Джерела інформації: [8, с. 88-102].

Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.).

Джерела інформації: [11, с. 122-147]; [30, с. 69-74].

Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.).

Джерела інформації: [11, с. 149-167]; [31, с. 93-112].

Тема 10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (кінець XX – початок XXI ст.).

Джерела інформації: [18, с. 19-36].

Тема 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технічної революції (кінець XX – початок XXI ст.).

Джерела інформації: [18, с. 47-59]; [34, с. 159-167].

Тема 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті рр. XX ст. – початок XXI ст.).

Джерела інформації: [18, с. 145-198].

5.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 2

Розподіл навчального часу за модулями

Назва змістових модулів і тем дисципліни	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		Лекції	Практична робота	Самостійна робота		Лекції	Практична робота	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1.								
Змістовий модуль 1. Господарство та економічна думка до формування національних економічних систем								
Тема 1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки	11	2	2	7	12	2	2	12
Тема 2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій	12	2	2	8	12			12
Тема 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – V ст.н.е.)	12	2	2	8	14			12
Тема 4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (V – XV ст.)	12	2	2	8	12			12
Тема 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI – перша половина XVII ст.)	12	2	2	8	12			12
Тема 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII – перша половина XIX ст.)	16	4	4	8	13			11
Разом за модулем 1	75	14	14	47	75	2	2	71

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 2.								
Змістовий модуль 2. Господарство та економічна думка періоду національних економічних систем та світового ринку								
Тема 7. Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.)	12	2	2	8	12	2	2	12
Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.)	14	4	4	6	14			12
Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.)	12	2	2	8	12			12
Тема 10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (кінець XX – початок XXI ст.)	14	4	4	6	14			12
Тема 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технічної революції (кінець XX – початок XXI ст.).	12	2	2	8	12			12
Тема 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті рр. XX ст. – початок XXI ст.)	11	2	2	7	11			11
Разом за модулем 2	75	16	16	43	75	2	2	71
Всього	150	30	30	90	150	4	4	142

Примітка. Для студентів заочної форми навчання викладаються оглядові лекції за темами змістових модулів в обсягах відповідно до таблиці.

5.2. Теми практичних занять

Теми практичних занять для студентів денної та заочної форм навчання наведені в табл. 3.

Таблиця 3

Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Предмет і метод історії економіки та економічної думки	2	2
2	Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій	2	
3	Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – V ст.н.е.)	2	
4	Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (V – XV ст.)	2	
5	Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI – перша половина XVII ст.)	2	
6	Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII – перша половина XIX ст.)	4	
7	Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.)	2	2
8	Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.)	4	
9	Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.)	2	
10	Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (кінець XX – початок XXI ст.)	4	
11	Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технічної революції (кінець XX – початок XXI ст.).	2	
12	Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті рр. XX ст. – початок XXI ст.)	2	
Разом		30	4

5.3 Самостійна робота та індивідуальні завдання

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної та заочної форм навчання наведені в табл. 4.

Таблиця 4

Тематика самостійної роботи та індивідуальні завдання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Циклічні схеми періодизації історико-економічного розвитку суспільства. Цивілізаційна парадигма господарської еволюції	0,5	4
2	Господарство стародавнього Шумеру. Закони царя Хаммурапі. Особливості господарського розвитку та економічна думка Стародавнього Єгипту	0,5	6
3	Економічні вчення Стародавнього Риму: брати Гракхи, Катон, Варрон, Колумелла. Криза рабовласницької системи. Економічні погляди раннього християнства	0,5	4
4	Економічні погляди каноністів. Фома Аквінський. Ранньофеодальна держава Київська Русь: особливості господарського розвитку та пам'ятки економічної думки	0,5	6
5	Передумови виникнення і загальна характеристика меркантилізму. Особливості раннього і пізнього меркантилізму. Протекціонізм	0,5	4
6	Економічні вчення західноєвропейських соціалістів-утопістів. Економічні ідеї соціалістів-рікардианців. Економічне вчення марксизму	0,5	6
7	Промислове зростання Німеччини в кінці XIX ст. Уповільнення темпів економічного розвитку Франції	0,5	4
8	Внесок учених Харківщини у становлення та розвиток економічної науки в Україні та світі. Соціально-економічні погляди Г. Сковороди. Фізюократичні погляди В. Каразіна	0,5	6
9	Історичні умови виникнення кейнсіанства. Предмет та методологія дослідження. Теоретична система Дж. М. Кейнса. Економічна програма Дж. М. Кейнса	0,5	4
10	Напрями розвитку світової економічної думки у 50–70 роках XX ст. Некейнсіанські теорії економічного зростання та циклу.	0,5	6
11	Теорія раціональних очікувань. Неінституціоналізм та його основні напрями: індустріально-соціологічна школа, школа суспільного вибору та кон'юнктурна школа	0,5	4
12	Теоретичні дослідження українськими вченими проблем ринкового реформування економіки України	0,5	3
Разом		6	57

5.4 Розподіл годин самостійної роботи

Розподіл годин самостійної роботи наведено в табл. 5.

Таблиця 5

Розподіл годин самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Підготовка до лекцій	15	4
2	Підготовка до практичних робіт	24	36
3	Підготовка до поточного модульного контролю (2х)	30	-
4	Виконання контрольної роботи	-	30
5	Самостійне вивчення тем, що не входять до лекційного курсу	6	57
6	Підготовка до заліку	15	15
Разом		90	142

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

В якості методів навчання для всіх видів занять використовується:

- робота з літературою, як опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмій і навичок та реалізацію контрольної-корекційної функції в умовах формальної освіти;
- пояснення, як словесне розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей у розвитку природи, людського суспільства і людського мислення.

Для лекційних занять застосовується:

- лекція, як усний виклад навчального матеріалу, що характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованістю розумових образів, доведень і узагальнень;
- ілюстрування, як показ та сприйняття предметів, процесів і явищ у їх символічному зображенні за допомогою плакатів, карт, портретів, фотографій, схем, репродукцій, звукозаписів тощо;
- відеометод, як використання відеоматеріалів для активізації наочно чуттєвого сприймання, що забезпечує більш легке і міцне засвоєння знань в їх образно-понятійній цілісності та емоційній забарвленості.

Для практичних занять застосовується:

- практична робота, як метод поглиблення і закріплення теоретичних знань та перевірки наукових висновків.

Засобами оцінювання та методами демонстрації результатів вивчення дисципліни є:

- усні відповіді;
- виконання практичних завдань;
- модульні контрольні роботи у формі відповідей на тестові запитання, (контрольна робота);
- екзамен.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною шкалою. Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки отримані студентами впродовж поточного контролю. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти та набутих ними практичних навичок.

Поточний контроль здійснюється:

- на кожному семінарському та практичному занятті;
- на модульних контрольних роботах, які проводяться після завершення кожного змістовного модуля. Модульні контрольні роботи складаються з захисту самостійного індивідуального науково-дослідного завдання (контрольна робота) та відповідей на тестові запитання.

Сума балів за модульну контрольну роботу є складовою оцінки за результатами поточного контролю. Максимальна оцінка за результатами поточного контролю - 100 балів. Зарахування кредитів навчального курсу можливе тільки після досягнення результатів, запланованих цією програмою.

7.1. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Таблиця 6

Критерії оцінювання практичних робіт

Бал	Критерії оцінювання
2,5	Робота виконана у встановлений термін. Студент самостійно визначає тип завдання і раціонально розв'язує його. Може розв'язувати комбіновані задачі. Звіт відповідає встановленим вимогам
2	Робота виконана самостійно з порушенням встановлених термінів. Студент самостійно визначає тип завдання та раціонально розв'язує його. Може розв'язувати комбіновані задачі. Звіт відповідає встановленим вимогам

1,5	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Студент наводить потрібні формули. Виконує завдання, використовуючи алгоритм. Складений звіт містить неточності та помилки у висновках
0	Студент не розв'язує задачі

**Критерії оцінювання поточного модульного контролю знань
у формі тестування**

Таблиця 7

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	15	13,5	12	10,5	9,0	7,5	6,0	4,5	3,0	1,5

Критерії оцінювання контрольної роботи (для заочної форми)

Таблиця 8

Критерії оцінювання контрольної роботи для заочної форми

Бал	Критерії оцінювання
30	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, аргументовано і у правильній послідовності. Використані не тільки рекомендовані джерела інформації, а й новітні, самостійно знайдені у періодичних виданнях та в інтернет-ресурсах. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота достатньо ілюстрована, оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент вільно орієнтується в матеріалах
20	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, логічно. Використані рекомендовані джерела інформації. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент орієнтується в матеріалах, у відповідях є неточності
10	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено у правильній послідовності, але недостатньо повно. Недостатньо використані рекомендовані джерела інформації. Висновки сформульовані формально або не зв'язані з матеріалами роботи. В оформленні роботи є порушення вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент в цілому орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки та неточності

5	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено безсистемно, висновки сформульовані формально або відсутні. Робота оформлена неохайно, з порушенням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент слабо орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки
0	Роботу не виконано

Узагальнюючі результати поточного контролю знань

Таблиця 9

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання практичних робіт	12 роб. × 2,5 бали = 30 балів	12 роб. × 2,5 бали = 30 балів
Поточний модульний контроль	2 МКР × 15 балів = 30 балів	-
Виконання контрольних робіт	-	1 роб. × 30 балів = 30 балів
Всього	60	60

Критерії оцінювання екзамену

Таблиця 10

Бал	Критерії оцінювання
40	Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно й аргументовано його висвітлює, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань; вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки
30	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його висвітлює, розкриває зміст теоретичних запитань, послуговується науковою термінологією. Проте виклад окремих питань недостатньо змістовний та аргументований, допущені окремі несуттєві неточності та незначні помилки
20	Студент загалом володіє навчальним матеріалом, висвітлює його основний зміст під час усних виступів, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації. Допускає окремі суттєві неточності та помилки
10	Студент володіє навчальним матеріалом не в повному обсязі, висвітлює його фрагментарно, без обґрунтування, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускає суттєві неточності
0	Студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Таблиця 11

Змістовий модуль	Тема	Денна форма		Заочна форма	
		Вид роботи	Бали	Вид роботи	Бали
ЗМ 1	T1	Практична робота № 1	2,5	Практична робота № 1	2,5
	T2	Практична робота № 2	2,5	Практична робота № 2	2,5
	T3	Практична робота № 3	2,5	Практична робота № 3	2,5
	T4	Практична робота № 4	2,5	Практична робота № 4	2,5
	T5	Практична робота № 5	2,5	Практична робота № 5	2,5
	T6	Практична робота № 6	2,5	Практична робота № 6	2,5
ПМК		Тест № 1	15	-	-
ЗМ 2	T7	Практична робота № 7	2,5	Практична робота № 7	2,5
	T8	Практична робота № 8	2,5	Практична робота № 8	2,5
	T9	Практична робота № 9	2,5	Практична робота № 9	2,5
	T10	Практична робота № 10	2,5	Практична робота № 10	2,5
	T11	Практична робота № 11	2,5	Практична робота № 11	2,5
	T12	Практична робота № 12	2,5	Практична робота № 12	2,5
	T1-T9	-	-	Контрольна робота	30
ПМК		Тест № 2	15	-	-
Разом поточна кількість балів			60	-	60
Підсумковий контроль	Екзамен		40	Екзамен	40
	Теоретичні питання		20	Теоретичні питання	10
	Практичне завдання		10	Практичне завдання	20
	Тестування		10	Тестування	10
Сума			100		100

9. Засоби навчання

Технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, персональні комп'ютери з підключенням до мережі Інтернет.

При проведенні занять за дистанційною формою навчання (у період карантину) використовуються дистанційні платформи й інформаційно-комунікаційні технології (Moodle, Google Classroom, DingTalk, ZOOM Cloud Meetings, Skype, Viber, WeChat, Telegram, соціальні мережі тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Базилевич В.Д. Економічна наука та освіта в епоху системних трансформацій: нові виклики і запити до фундаментальної теорії. Економіка України. 2016. № 8. С. 78–90.

2. Бережний В.М. Історія економічних вчень. Макроекономіка. : Навч. посібник: Рекомендовано МОН України / В.М. Бережний, В.С. Кушнір, Л.Є. Сухомлин.— Х. : Еспада, 2017.— 320 с

3. Горкіна Л.П. Нариси з історії політичної економії в Україні. Київ, 1994. 242 с.

4. Довбенко М. Криза економіки – не криза науки : монографія. Київ : ВЦ «Академія», 2009. 304 с.

5. Історія економіки та економічної думки: підруч. / В.В. Козюк, Л.А. Родіонова, О.В. Длугопольський [та ін.]; за ред. В.В. Козюка, Л.А. Родіонової. – Тернопіль: ТНЕУ, 2015 – 792 с.

6. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / Ю.В. Ущатовський. – Житомир: Житомирська політехніка, 2020. – 144 с.

7. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. С. І. Архієреєва, Н. Б. Решетняк. Харків: НТУ "ХПІ", 2010. 335 с.

8. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за заг. ред. С. В. Степаненка. Київ: КНЕУ, 2010. 743 с.

9. Ковальчук В. М. Історія економіки та економічної думки [Текст]: навч. посіб. / В.М. Ковальчук, М.В. Лазарович, М.І. Сарай. - К.: Знання, 2018. - 648 с.

10. Колодій С.Ю., Колодій С.К. Інституціональна теорія як прояв європейських традицій плюралізму в сучасній економічній науці. Фінансовий простір. 2018. № 4(32). С. 27–33. URL: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/index.php/fp/article/view/628/626>

11. Кухар О. В. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / О.В. Кухар. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 328с.

12. Лановик Б.Д. Економічна історія : Курс лекцій / Б.Д. Лановик, М.В. Лазарович.— К. : Вікар, 2016.— 406 с.
13. Лісовицький В.М. Історія економічних вчень : навч. посіб. : рекомендовано МОН України / В.М. Лісовицький.— К. : Центр учб. літ., 2019.— 240 с.
14. Родіонова Л. Напрями розвитку економічної теорії на початку XXI ст. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2014. №2. С. 159–170. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2014_2_18
15. Розвиток економічної думки XX ст.: лауреати Нобелівської премії в галузі економіки. Навч. посібн./ Укладач В. Соколов. – Чернівці: Рута, 2015.
16. Руденко М.Д. Енергія прогресу. Нариси з фізичної економії. Видання друге, доповнене. Тернопіль : Джура, 2005. 412 с.
17. Леоненко П.М. Інституціоналізм та його місце в сучасній економічній теорії (політичній економії). Економічний вісник університету. 2013. Вип. 21(1). С. 163–171.
18. Стадник Г. В., Решетило В. П., Штефан С. І. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. Харків: ХНУМГ, 2014. 230 с.
19. Феценко В.М. Сучасні економічні теорії: концептуальні витoki та еволюція змістовного наповнення. Сучасні економічні теорії: історія, методологія та перспективи розвитку : зб. матеріалів Всеукр. Круглого столу, м. Київ, 10 листопада 2016 р. Київ : КНЕУ, 2016. С. 9–16.
20. Ходзінський К.Г. Економічна історія України та провідних країн світу : Навч. посібник : Рекомендовано МОН України / К.Г. Ходзінський, П.П. Мазурок.— Львів : Магнолія Плюс: Вид. СПД ФО "В.М.Піча", 2016.— 152 с

Допоміжна література

21. Базилевич В.Д. Історія економічних вчень. Підручник / В.Д. Базилевич – К. : Знання, 2004. – 1300 с. 2. Історія економіки та економічної думки: підручник / П.І.Юхименко, П.М. Леоненко. – К.: Знання, 2011. – 646 с.
22. Злупко С.М. Історія економічної теорії [Текст]: підручник / С.М. Злупко. - 2-ге вид., випр. і доп. - К.: Знання, 2015. - 250 с.
23. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / [Г.В. Стадник, В.П. Решетило, С.І. Штефан]; рекомендовано МОН України. – Харк. нац. унт. міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – 230 с.
24. Історія економічних вчень [Текст]: (Сучасна економічна думка): навч. посіб. - 3-тє вид., стереотипне / за ред. С. В. Мочерного - Львів: Новий світ - 2017. - 488 с. 4. Історія економічних вчень [Текст]: підручник: у 2 ч. / за ред. В.Д. Базилевича. - К.: Знання, 2016. - Ч. 1. - 582 с.

25. Ковальчук В.М. Історія економіки та економічної думки: навчальний посібник / В.М.Ковальчук, М.В. Лазарович та ін. – К.: Знання, 2008. – 647 с.
26. Лазарович М. В. Економічна історія [Текст]: навч. посіб. / М.В. Лазарович. - К.: Знання, 2018. - 431 с.
27. Любохинець, Л.С. Історія політичних та економічних вчень: навч. посібник / Л.С. Любохинець, В.М. Шавкун, Л.М. Бабич ; Хмельниц. нац. ун-т. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 293 с.
28. Мазурок П.П. Історія економічних учень у запитаннях і відповідях [Текст]: навч. посіб. / П.П. Мазурок. - 2-ге вид., стер. - К.: Знання, 2016. - 477 с.
29. Мацелюх Н.П. Історія економіки та економічної думки. Політична економія.: Навч.посіб. 2-ге вид. перероб. та доп. / Мацелюх Н.П., Максименко І.А. - К. : «Центр учбової літератури», 2014. - 382 с.
30. Проскурін П.В. Історія економіки та економічних вчень. Економічна історія індустріальної цивілізації: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2008.
31. Степаненко С.В. Історія економіки та економічної думки: Навч.-метод. посіб. для самост. вивчення. / Степаненко С.В., Фещенко В.М., Антонюк С.Н. та ін. – К.: КНЕУ, 2008
32. Тарасевича В. М. Історія економічних вчень: підручник / за ред. В. М. Тарасевича, Петруні Ю.С. - К. : «Центр учбової літератури», 2013. - 352 с.
33. Шевченко О.О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: Навч. посіб. - К.:Центр учбової літератури, 2012.–288 с.
34. Юхименко П.І. Економічна історія [Текст]: навч. посіб. / П.І. Юхименко. - 2-ге вид., стер. - К.: Вікар, 2016. - 341 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України
 2. Офіційний сайт Верховної Ради України <http://www.zakon1.rada.gov.ua>
 3. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України <http://msp.gov.ua>
 4. Офіційний сайт Державної служби статистики <http://ukrstat.gov.ua>
 5. Офіційний сайт Національної тристоронньої соціально-економічної ради <http://ntser.gov.ua/ua/home.html>
 6. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
 7. Офіційний сайт ХННІ НУК: <http://kb.nuos.edu.ua>.
 8. Інституційний Репозитарій Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова [Електронний ресурс] – <https://eir.nuos.edu.ua/home>
- Розробник старший викладач

О.В. Година

**Контрольні питання з дисципліни
«Історія економіки та економічної думки»**

1. Яку роль відіграє ІЕЕД в системі вищої економічної освіти?
2. Охарактеризуйте зв'язки ІЕЕД з іншими науками.
3. Що є предметом вивчення ІЕЕД?
4. На які універсальні методи дослідження спирається ІЕЕД?
5. Які спеціальні методологічні підходи застосовуються для вивчення ІЕЕД?
6. Назвіть основні критерії періодизації курсу ІЕЕД.
7. Назвіть основні риси господарства первісного суспільства.
8. Які економічні ідеї відображені в літературних пам'ятках країн Стародавнього Сходу,
9. Які загальні риси економічної думки країн Стародавнього Сходу і античності?
10. Сформулюйте суть концепцій Аристотеля про багатство і економіку.
11. Назвіть загальні риси економічної думки Середньовіччя?
12. Яку загальну спрямованість має економічна думка західноєвропейського Середньовіччя?
13. Чим на вашу думку різняться системи торгового балансу та монетарного балансу?
14. Які особливості меркантилізму в різних країнах?
15. Охарактеризуйте процес первісного накопичення капіталу, його джерела, методи та результати.
16. Визначте особливості мануфактурного періоду у розвитку промисловості країн Західної Європи.
17. Що ви знаєте про мануфактури та їх типи?
18. У чому полягає сутність промислового перевороту? Визначте його особливості у провідних країнах світу.
19. Охарактеризуйте основний зміст процесу індустріалізації та його наслідки.
20. Проаналізуйте особливості мануфактурного періоду української промисловості.
21. Внутрішня і зовнішня торгівля. Формування українського національного ринку (XVI-XVIII ст.).
22. Наведіть порівняльну характеристику особливостей та періодизації процесу індустріалізації XIX - поч. XX ст. в провідних країнах світу та в Україні.

23. Які наслідки здійснення століпінської аграрної реформи в Україні?
24. Визначте причини загальної кризи марксизму у ХХ ст.
25. Порівняйте погляди на предмет і метод економічної науки представників класичної та історичної шкіл.
26. Чому можна вважати, що єдиною заслугою історичної школи є започаткований нею метод дослідження?
27. Назвіть провідні школи 1- го та 2- го етапів «маржинальної революції», визначте спільні риси та суттєві відмінності у економічних поглядах їх представників.
28. Охарактеризуйте специфічні особливості української економічної думки ХІХ - поч. ХХ ст. у порівнянні із західноєвропейською економічною теорією?
29. Де переважно зосереджувались наукові сили в Україні? Визначте умови і напрямки економічних досліджень на межі ХІХ - ХХ ст. Про що свідчить наукова спадщина професійних політекономів того часу?
30. Проаналізуйте економічні наслідки Першої світової війни. Як вони вплинули на стабілізацію світового господарства?
31. Охарактеризуйте особливості протікання світової економічної кризи 1929-1933 рр. у провідних країнах світу.
32. Економічний експеримент більшовиків в Україні: «воєнний комунізм» та НЕП.
33. Сталінська індустріалізація в Україні: хід, особливості, наслідки.
34. Колективізація сільського господарства та її наслідки в Україні. Голодомор 1932 - 1933 рр.
35. У чому полягає новизна економічного вчення Дж. М. Кейнса у методологічному плані?
36. Визначте спільні риси та відмінності кейнсіанства і неокласицизму.
37. Які причини, що спонукають людей до заощадження грошей, виділив Кейнс?
38. У чому сутність «психологічного закону» Дж. М. Кейнса?
39. Поясніть інвестиційну модель економічної рівноваги.
40. Визначте головну ціль та напрямки плану Маршалла, а також його значення для відбудови європейської економіки.
41. «Економічне диво» в Німеччині у 50-60-х рр. ХХ ст.
42. «Економічне диво» в Японії у 50-60-х рр. ХХ ст.
43. Охарактеризуйте основні причини, сутність та наслідки світових інтеграційних процесів у ХХ ст.
44. Як відбувались економічні реформи 1950 - 1960-х рр. в Україні? Вкажіть наслідки.

45. Спільний ринок - Європейський Союз.
46. Які теоретико-методологічні джерела має ордолібералізм?
47. Що є визначальною рисою французької моделі неолібералізму?
48. Які теоретичні моделі неолібералізму були реалізовані на практиці?
49. Які сутнісні ознаки має американський монетаризм?
50. Як ви розумієте теорію циклу Хансена? У чому, на думку Хансена, полягає зміст заходів державної антициклічної політики?
51. Які течії виділяються у сучасному кейнсіанстві?
52. Дайте характеристику посткейнсіанства.
53. Поясніть сутність теорій «економічно динаміки» Р. Харрода та «економічного зростання» О. Домара.
54. У чому, на вашу думку, полягають розбіжності між «старим» та «новим» інституціоналізмом?
55. Назвіть представників неоінституціональної теорії, які є Лауреатами Нобелівської премії з економіки. Визначте їх внесок у розвиток економічної науки.
56. Назвіть головні особливості розвитку світової економіки на порозі ХХІ ст. Які групи країн і надалі будуть відігравати провідну роль у світовій економіці і чому?
57. Визначте основні тенденції розвитку світової економічної думки на сучасному етапі.
58. Особливості розвитку ідей меркантилізму у різних країнах (Англія, 25 Франція, Україна).
59. Становлення світового ринкового господарства.
60. Значення буржуазних революцій ХVІ - ХVІІІ ст. для становлення індустріального суспільства.